

v Pliberku svoje glavno zborovanje, na katerem se je med drugim razpravljalo tudi o poučnem jeziku. Glede mešanih šol se je sklenilo, da se naj poučuje na vseh šolah, kjer je pri vstopu ena tretjina ali manj nemščine nezmožnih otrok, do izključno petega šolskega leta v slovenskem poučnem jeziku, nemščina pa se naj zraven vadi, in šele po petem šolskem letu se naj rabi nemščina kot samostojen učni jezik. Kako pa je dandanes? Sedaj pa to niti za popolnoma slovenske (t. j. kjer so sami slovenski otroci) šole ne velja. Da — seveda, takrat še ni bilo »Schulvereina« in »Südmarke«.

Gospodarski program.

Naslednje tvrdke darujejo od iztržka, oziroma dobička, ki jim ga da zaslužiti učiteljstvo, dogovorjene odstotke v prid Učiteljskemu konviktu. Vsakdo (vsaktera) pa blagovoli zahtevati, da se vsaka vsota, ki jo odjemalec izplača, zabeleži v prid konviktu.

1. **Jernej Bahovec**, — zaloga M. Grubbauerjevih in drugih šolskih zvezkov, peres z napisom: »Učiteljski konvikt«, šolskih knjig in raznih drugih šolskih potrebščin v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 6.
2. **Národna tiskarna** v Ljubljani, Knaflcove ulice št. 5.
3. **Fran Ksav. Souvan**, trgovina z manufakturnim blagom v Ljubljani.
4. **Gričar & Mejač**, trgovina z narejenimi oblekami za dame in gospode v Prešernovih ulicah v Ljubljani.
5. **Fran Kraigher**, krojaški mojster v Ljubljani, Kongresni trg.
6. **Anton Krejčič**, zaloga moških in ženskih klobukov v Wolfovih ulicah v Ljubljani.
7. **J. Soklič**, trgovina s klobuki v Ljubljani, Pod Trančo.
8. **Ivan Bonač**, zaloga šolskih knjig, svinčnikov družbe sv. Cirila in Metoda in raznih drugih šolskih potrebščin v Ljubljani.
9. **Knjigotržnica Ig. pl. Kleinmayr & F. Bamberg** v Ljubljani, Kongresni trg.
10. **Banka „Slavija“** v Pragi — glavno zastopstvo za slovenske dežele v Ljubljani — vzajemno zavarovalno društvo, podpira učiteljski konvikt in daje od učiteljskih zavarovanj provizijo »Zavezi jugoslovanskih avstrijskih učiteljskih društev«.

Zavedno učiteljstvo prosimo, da po geslu »Svoji k svojim!« podpira v prvi vrsti te tvrdke.

O počitnicah.

Zopet se je približal čas ... da, tako bi moral začeti. Čas je tu, ko se utrujeni duh poživilja, krepki za bodoči napor, črpa novih moči, ki mu jih je treba v prihodnjem šolskem letu. Tako, pravim, bi moral začeti enako zaglavljene članek v normalnih razmerah. Zakaj ne tudi danes? Prijatelj, s čim naj se ti poživilja duh, s čim krepki? Ali morda s skrbmi za lastno in bodočnost tvojih dragih, ki bodo zopet potrebni obleke za zimo, denarja za obuvalo, knjig, stanovanja v mestu bivajoči? In sam: ali si s tem bistriš duha, da računaš, za koliko stotakov zabredeš v prihodnjem letu zopet globlje v dolgove? Da, idealni so bili gospodje, idealni, ko so sklepali sloveči § 55., toda ob takih idealih se človek ne nasiti niti enkrat v življenju. Morda si učiteljsko-družinski oče o počitnicah lahko poišče gotove dni v tednu veselo družbo znancev, prijateljev, kjer se v poštenem pogovoru bistré pojmi, čistijo mnenja, krešejo dovtipi? O, ne! Inter arma silent Musae. V vojski molče muze. Ni li naše življenje vojska, boj? Pa še kakšen boj! Naše življenje je, dasi ob sedanjih dohodkih pravcata krvava ironija, vendar v resnožalostni istini boj na življenje in smrt: plavaj in stradaj ali utoni v blatu bede ...

Dovolj žalostnega uvoda!

Vidim v duhu nebroj, veliko večino kranjskih, a tudi učiteljev iz drugih dežel, ki si poživiljajo in krepke duha za

bodoči napor doma s svojo družinico brez misli na kak majhen izlet, par dni v toplice ali na letovišče. To stanel Pa se zabavajo s knjigami, pisanjem tudi. A vsakdo ve, da kakor ne stoji prazna vreča pokonci, tudi duh ne more biti v takih razmerah vedno napet. Knjige so drage, pisanje pa ni za vsakega. In slednjič: ali so to potem še počitnice, ako sem duševno popolnoma okupiran z delom? Od katerega stanu se zahteva še kaj sličnega: počitek in preobloženost z delom. O, ironija!

Kaj pa še učitelji-očetje, ki imajo po eno ali dve glavi svoje družine v mestnih šolah? Žalostna jim majka! Kdor hoče vzdrževati enega otroka v mestu, mora stradati in se dolžiti; drugače ne vzmore tega, nego da zanj prosi — be-rači — hrane okolo boljših meščanov, kar vsekakor ne povzdiguje našega ugleda posebno visoko. Ta mladina pa hoče počitnice tudi uživati. Ali naj pošljem hčerko, ki bo v par letih učiteljica ali poštarica, dan za dnem na gmajno peč krompir? Sin, petošolec ali šestošolec, tudi ne more slehni dan s kosci na polje. Ti otroci so se leto dni pošteno trudili, da so dosegli dosedanje uspehe; zanje pa zahtevajo o počitnicah tudi nekaj plačila, ki jim ga učitelj-oče nikakor ne more dati. Le boljše situiranim je to omogočeno, a ti si svojega stališča gotovo niso podprli iz dosedanjih učiteljskih dohodkov. In koliko je takih?

Sam stradam, trpim voljno in vdano, toda voljno in vdano gledati, kako mi trpi žena, deca, lastna kri, gospoda od zelenih miz, ki se sedaj hladite v dragih letoviščih in pretezate svoje ude od zabave do zabave, kaj takega zahtevajte od živali. Poizkusite! Kokoš se vam zapodi o oči, če ji trpinčite pišče; krava vas raztrga, ako vpricho nje zakoljete telička itd. Od nas, seveda, se to zahteva, ker nismo živina, marveč inteligentni ljudje, ki se od nas zahteva vedno višje se dvigujoča stopnja izobrazbe po srcu in duhu. Ali niso to azijske razmere, ali so morda evropske? Ne zahtevajte od nas več kot od živine ...

Kaj pa stori učitelj tam v skrajnem gorskem kotu sam zase o počitnicah? Lahko gre na šolski vrt, sede poleg ulnjaka (če ga ima) ter premišlja, koliko let je že tega, odkar so ga pozabili bogovi. Lahko koplje krompir, okopava in pleve zelje, uničuje gosenice — no, tudi na repo se spravijo gosenice. Ob deževnih dneh in v času največje duševne depresije ureja šolsko knjižnico, piše matriko, kroniko, naroča tiskovine, zvezke in brska po domačem arhivu, da ne prezre kope odlokov, §§ in določil, ki mu jih nalaga c. kr. gospo-ska. Ali ni to dovolj opravila, duhovitega dela, de se ne dolgočasi? Res, dovolj, preveč dela! Toda človek, ki nosi v prsih srce, čuti, da ima dušo in ž njo tudi človeško dostojanstvo, presoja sebe in druge, svoje in drugih razmere; duh se mu dvigne, dasi ni morda umetnik izza domačih zidov, dvigne se mu nad križ na zvoniku vaške cerkve, in mu pohiti tja v ono idealno višino, kjer se začenja poezija. Pa za koliko časa? Kako kratki so ti trenutki in kako rada bi se mu duša okopala v valovju nesmrtnosti, se osvežila in utrdila z novimi močmi, vžori in zgledi, toda prenašlo klonjejo duhu peruti. Ne, ne! Lačen hribolazec ne obrede mnogo vrhov, ne vidi preveč planinske krasote! Orel s strtimi peruti ne bo dolgo meril hribov in dolin, v bedi živeči učitelj pa ne bo v duhu plaval mnogo po širnih tokavah večno mlade poezije.

Za to skrb, ali bolje: ne skrb drugi.

Kakšna perspektiva se nam kaže v bodočnost iz teh neveselih razmer? Mi ne bomo mogli vztrajati dolgo časa niti telesno,